

KIEMELT KÜLÖNDÍJ

Schnider A. Angelika OP

Apokrif

Dán 6,2–25 alapján

²Abban az időben úgy tetszett a helytartónak, hogy kijelöljön tartománya fölé százhusz írástudó tisztviselőt, hogy mindenütt szolgálatára legyenek. ³Felénk pedig három papi származású vezetőt rendelt, akiknek a sorában volt egy páratlan férfiú is, hogy a tisztviselők nekik adjanak számot, és így a helytartót ne érje semmiféle kár.

⁴Idővel ez a páratlan férfiú kitűnt a vezetők és a tisztviselők közül, hiszen különleges lélek volt benne, és úgy hírllett, hogy a helytartó az egész tartomány fölé akarja emelni őt. ⁵Emiatt a papok és az írástudók azon voltak, hogy valami kivetnivalót találjanak e férfiú ellen a tartomány ügyeinek intézésében, de nem követett el mulasztást vagy csalást, mert hűséges volt, és semmilyen hibával vagy vétékkel nem vádolhatták. ⁶Ezért a főemberek így tanácskoztak:

– Úgy tűnik, nem találunk semmilyen ürügyet ezzel a férfiúval szemben, hogy bevádolhassuk őt, hacsaknem az isteni törvényben.

⁷Ezután ezek a papok és írástudók tömegesen beözönlöttek a helytartóhoz, és így beszéltek:

– Áldott legyen az Örökkévaló mindenkor! ⁸Tanácsot tartott a tartomány minden főembere, az írástudók, a szadduceusok és a Heródes-pártiak a papokkal együtt, és megfelelőnek látjuk, hogy a helytartó hozzon egy tilalommal megerősített rendeletet, hogy ha valaki 30 napon át rajtad és a császáron kívül esedezve fohászkodik valamiért egy isten vagy akár egy ember előtt, az halállal lakoljon, és taszítsák az alvilág sötét vermébe. ⁹Most pedig, helytartó, ha a császár barátja vagy, tedd jogerőssé a tilalmat és add ki írásban, hogy azt ne lehessen megváltoztatni, se a zsidók, se a rómaiak örökérvényű törvénye szerint.

¹⁰A nép főembereinek áskálódása miatt a helytartó írásba adta a tilalmat.

¹¹Amikor e páratlan férfiú tudomására jutott, hogy a helytartó írásba adta a rendeletet, elment otthonába, és kelet felé nyitott ablaknál, az emeleti termemben, a nap folyamán háromszor térdre borult, imádkozott, és dicséretet mondott Isten színe előtt, ahogy azt korábban is tette.

¹²Ekkor a főemberek berontottak, úgy találták, hogy a férfiú Istenhez, Atyjához imádkozik és irgalomért könyörög.

¹³Ekkor a főemberek megkönyékezték a helytartót, és a következőket mondták neki a császár által megerősített tilalommal kapcsolatban:

– Nemde írásba adtad a tilalmat, hogy ha valaki 30 napon át rajtad és a császáron kívül esedezve fohászkodik valamiért egy isten vagy akár egy ember előtt, az halállal lakoljon, és taszítsák az alvilág sötét vermébe?

Mire a helytartó így felelt:

– Amit írtam, megírtam, a zsidók és a rómaiak örökérvényű törvényei szerint.

¹⁴Ekkor így folytatták az írástudók:

– Ez a férfi, aki a galileaiak közül való, semmibe vett téged a császárral együtt, megsértve a tilalmat, melyet kiadtál, mert a nap folyamán háromszor fohászkodik az Örökkévalóhoz.

¹⁵Amikor a helytartó ezt meghallotta, szívében elszomorodott, és fejébe vette, hogy megmenti ezt a páratlan lelkű férfiút, s mintegy napnyugtáig azon volt, hogy kiszabadítsa őt. ¹⁶De a főemberekkel együtt nagy tömeg járult a helytartó elé, és így kiáltoztak:

– Tudd meg, helytartó, hogy nekünk örökérvényű törvényünk van, és a törvény szerint, meg kell halnia! Mi több, ezt a császár is megerősítette.

¹⁷Erre a helytartó félelmében parancsot adott, és elvezették a vádlottat, hogy átkozott fán keresztülszúrva kivégezzék. És fejüket ingatva így gúnyolták őt:

– Ember Fia, vajon Isten, akiben bízta, megszabadít-e téged?

¹⁸Majd hoztak egy követ, és odagurították a barlang szájához, és a helytartó lepecsételte pecsétgyűrűjével, és a nép főembereinek pecsétgyűrűjével, mert félték, hogy ez a páratlan lelkű férfiú a halálból is életre kel.

¹⁹Este a helytartó visszatért palotájába: étlen-szomjan töltötte az éjszakát, és hangszereket sem hoztak elé. Kerülte őt az álom. ²⁰Majd hajnalban felkelt, és szürkületkor nagy sietséggel a barlanghoz ment, amiben egykor oroszlánok tanyáztak. ²¹Amint odaért a barlanghoz, a helytartó fájdalmas hangon kiáltott fel a páratlan férfiú lelkéhez:

– Ember Fia, az élő Isten szolgája, a te Istened, akiben bízta, képes volt-e megmenteni téged a halál karmaiból?

²²Ekkor egy hang válaszolt a helytartónak:

– Áldott legyen az Örökkévaló mindenkor! ²³Istened elküldte angyalát, aki bezárta előttem a halálnak száját, hogy ne vegyen erőt rajtam, mert ártatlannak bizonyultam Isten előtt, és ellened sem követtem el vétket, helytartó.

²⁴Ekkor a helytartó nagy örömeiben megparancsolta, hogy hirdessék ki:

*„Ezt a páratlan lelkű férfiút, a Szent kihozta az alvilág barlangjából,
s az Ember Fia kiszabadult a halál fogságából, és az nem lesz többé úrrá rajta,
mert bízott az ő Isteneiben.”*

²⁵Majd pedig szólt a helytartó, és elővezették a nép főembereit, akik vádolták az Ember Fiát, és a kárhozát vermébe vetették őket, fiaikkal és asszonyaikkal együtt. Még el sem érték a verem alját, a halál angyalai már rájuk vetették magukat, és minden csontjukat felmorzsolgatták.

Értékelés:

A versenyző a kulturális átértelmezés sajátos megvalósítását tűzi ki célul: Dániel szövegét, amely a tipológiai exegézis szerint az evangéliumok egyik mintatextusának, előszövegének tekinthető, a passió kontextusába helyezi át. Dániel, bár a fordításban nincs személynévvel

illetve, Jézusként artikulálódik, Darjaves/Dárius alakját pedig Poncius Pilátus, explicite a „helytartó” helyettesíti. Az eltolódás eredményeként – csak hogy néhány példát említsünk – *az oroslánok barlangjából* „alvilág sötét verme”, „átkozott keresztfa”, „kárhozat verme” lesz, és bizonyos állandósult kifejezések, mint pl. az eredeti *a júdeai foglyok közül való* jelző „galileaiak közül való”-értelmezőként, *a médek és a perzsák megváltoztathatatlan törvénye*-kitétel pedig „zsidók és rómaiak örökérvényű törvénye”-szerkezet formájában jelenik meg. A választott kulturális közeg szövegszintű kohézióját betoldások is erősítik: „ha a császár barátja vagy”, „amit írtam, megírtam”. Dicséretes, hogy a fordító törekszik arra, hogy a forrásszövegben előforduló valamennyi reáliát-kategóriát megfeleltesse a választott kontextus kategóriával. Az átírat nemcsak új megvilágításba helyezi a Dániel-szöveget, hanem a szemünk láttára kelti életre a hagyományos, tipológiai értelmezést, s egyúttal szerzője képzelőerejéről is vall.